

СЕКЦІЯ 3 ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД ОСВІТИ, ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

НАПРЯМ 1. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД (2023–2025)

Реєстраційний номер: 0123U100476

Роки виконання: 2023–2025 рр.

Назва пріоритетного напрямку: Цифровізація освіти

Проблема дослідження: Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення цифровізації освіти

Науковий керівник: М. Л. Ростока, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД: НАЙІСТОТНІШІ РЕЗУЛЬТАТИ ДРУГОГО ЕТАПУ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

М. Л. Ростока, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти

***Найістотніші наукові результати, досягнуті в процесі дослідження:
вперше:***

– здійснено аналітико-синтетичне опрацювання первинних документів та схарактеризовано основні аспекти, подані у них, а саме: обґрунтовано методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки й освіти сьогодення, у тому числі психології лояльності науково-педагогічних працівників в умовах впливу цифрової трансформації освіти, розглянуто цифровий інструментарій для використання в наукових дослідженнях та створення адаптивного інформаційно-освітнього середовища для підготовки наукових і педагогічних кадрів;

– проаналізовано і систематизовано вітчизняний і зарубіжний досвід цифрової трансформації освітньої сфери, зокрема у контексті дослідження розвитку трансдисциплінарного підходу як ефективної методології цифрової трансформації освіти, у тому числі вищої, професійної, екологічної та інклюзивної, а також Stem-освіти; розглянуто основні аспекти упровадження штучного інтелекту в освітню й дослідницьку практику та адаптивний цифровий педагогічний

інструментарій, ін., наведено комунікацію із зарубіжними партнерами (2 виконавці дослідження є членами Міжнародного товариства з інженерної педагогіки IGIP);

– з'ясовано специфіку та особливості науково-методичного забезпечення цифровізації та цифрової трансформації у сфері освіти України в умовах воєнного стану та відновлення України шляхом контент-аналізу історіографічної та джерельної бази даних та отримано поточні результати дослідження, що апробовано під час виступів з доповідями на науково-практичних заходах, зокрема організованих і проведених виконавцями дослідження, а саме розглянуто такі проблеми, як: інформаційно-аналітичний супровід освіти з питань збереження психічного здоров'я в умовах воєнного стану та глобальної цифрової трансформації суспільства¹, науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації суспільства, освіти, педагогіки і психології², актуалізація практичних підходів інформаційно-аналітичного супроводу психологічної допомоги учасникам освітнього процесу³, інформаційного забезпечення національно-патріотичного виховання в умовах цифровізації та цифрової трансформації освіти й педагогіки⁴;

– визначено пріоритетні напрями та перспективи цифрової трансформації освіти і педагогіки в умовах воєнного стану та відновлення України: інформаційно-аналітичне забезпечення цифрової трансформації підготовки наукових і педагогічних кадрів; інструментарій цифрової трансформації освіти і педагогіки; цифрова трансформація вищої освіти та педагогіки вищої школи; цифрова трансформація професійної освіти, моніторингові дослідження наукової діяльності вченого в умовах цифровізації освіти, відповідно уточнено формулювання кластерів дослідження: *Підтема 1. Теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного забезпечення цифрової трансформації підготовки наукових і педагогічних кадрів (Ростока М. Л.); Підтема 2. Інтелектуальні й хмарні технології як інструментарій цифрової трансформації освіти і педагогіки» (Бондаренко Т. С.); Підтема 3. Актуальні аспекти цифрової трансформації освіти і педагогіки (Годецька Т. І.); Підтема 4. Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації вищої освіти та педагогіки вищої школи (Гуралюк А. Г.); Підтема 5. Професійна педагогіка в реаліях цифрової трансформації освіти (Кравченко Ю. А.); Підтема 6. Основні аспекти моніторингу наукової діяльності вченого в умовах цифровізації дослідницького простору (Симоненко Т. В.)* задля виокремлення й актуалізації наукового потенціалу досліджень з цифровізації освіти, педагогіки і психології та забезпечення актуальних дослідницьких кластерів розбудови трансдисциплінарної парадигми цифрового освітнього простору;

– представлено в науковій, довідковій та оглядовій продукції науково-методичний доробок з питань цифрової трансформації освіти і педагогіки в

¹ <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=38788>

² <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=39483>

³ <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=актуалізація-практичних-підходів-ін>

⁴ <https://online.osvitaexpo.com.ua/for-exhibitors/>

умовах воєнного стану та відновлення України, зокрема підготовлено два випуски довідкового бюлетеня «Аналітичний вісник у сфері освіти і науки»^{1 2}, які розкривають визначені вище напрями шляхом деталізації проблеми дослідження та синтезування аналітичних оглядів з вивчення наукового доробку сучасної науки і практики за такими кластерами: інтелектуальні інформаційні технології як складник цифрової трансформації освіти, хмарні технології і сервіси як адаптивний інструментарій цифрової трансформації освіти, цифрові тренди розвитку модерних бібліотек світу, психологія штучного інтелекту як феномена цифрового освітньо-наукового простору (на реалізацію завдань Національної стратегії розвитку штучного інтелекту в Україні 2021–2030), інноватика екологічної освіти у цифровому вимірі (відповідно Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»), психологічний аспект функціонування інклюзивних освітніх середовищ в умовах цифрової трансформації суспільства (на реалізацію завдань Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року); педагогічні пріоритети цифрової трансформації професійної освіти (Указ Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти»), Stem-акценти цифрової трансформації освіти (відповідно Концепції розвитку Stem-освіти–2027) тощо;

– *поповнено* електронний освітній ресурс ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з метою поширення інформації щодо цифрової трансформації освіти і педагогіки в умовах воєнного стану та відновлення України, зокрема: е-ресурс «Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського»³ такими аналітичними оглядами, як: «Лайфхаки для педагогів в умовах воєнного стану»⁴, «Цифрові засоби цивільного захисту в умовах воєнного стану»⁵, «Штучний інтелект в системі інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти»⁶, «Цифрові тренди Stem-освіти у системі професійної педагогіки»⁷; е-ресурс «Аналітичні огляди ЗМІ з питань цифровізації та цифрової трансформації освіти»⁸ такою продукцією, як: «Інформаційно-аналітичний огляд ЗМІ з питань цифровізації та цифрової трансформації сфери освіти»^{9 10 11}, е-ресурс «Бібліометрика ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського» науковим доробком з бібліометричного моніторингу (огляду) «Педагогічна наука України: бібліометричний аудит»^{12 13} (результати бібліометричних розвідок представлено на зарубіжній конференції ICL2024 (Таллінн, Естонія)¹⁴;

– *проведено* апробацію та *впроваджено* у практику освіти результати

¹ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741210/>

² <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743046>

³ <https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-osvityanyna/>

⁴ https://dnpb.gov.ua/my/EOR_1_2024_Lifehacks_Edu.pdf

⁵ <https://dnpb.gov.ua/my/2-ER-civil%20defense-2024.pdf>

⁶ <https://dnpb.gov.ua/my/3-ER-ai-ias-dt-2024.pdf>

⁷ <https://dnpb.gov.ua/my/ER4-Vniaso-Stem-2024.pdf>

⁸ <https://dnpb.gov.ua/ua/monitorynh-zmi/analitichni-ohlyady-zmi-z-pytan-tsyfrovizatsiyi-osvity/>

⁹ <https://lib.iitta.gov.ua/738973/>

¹⁰ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741994/>

¹¹ <https://dnpb.gov.ua/ua/monitorynh-zmi/analitichni-ohlyady-zmi-z-pytan-tsyfrovizatsiyi-osvity/>

¹² https://dnpb.gov.ua/?download=1&kcccount=http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2024/06/Bibliometric_audit_2024_01.pdf

¹³ https://dnpb.gov.ua/?download=1&kcccount=http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/Bibliometric_audit_2024_02.pdf

¹⁴ <https://dnpb.gov.ua/ua/?news=40957>

дослідження шляхом організації і проведення наукових заходів за таким спрямуванням, як: адаптивні процеси інформаційно-аналітичного забезпечення цифрової трансформації освіти і педагогіки¹, розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя² та ін., участі у міжнародних освітянських виставках «Сучасні заклади освіти 2024» (нагороджено ДНПБ Золотою медаллю виставки та відзначено відповідною сертифікацією) й «Освіта та кар'єра. День студента 2024»; забезпечення підтримки профілю відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти в Google Scholar (h=22)³, Ютуб-каналу ВНІАСО⁴; ORCID ВНІАСО⁵, у статтях ЗМІ, а також розміщено проміжні та поточні результати наукового дослідження в репозиторії Електронної бібліотеки НАПН України⁶ (рис. 1), укладено договори з освітніми партнерами про спільну діяльність, результати презентовано на всеукраїнських, міжнародних, зокрема закордонних заходах (Естонія, Італія, Німеччина, Польща, США, Туреччина та ін.).

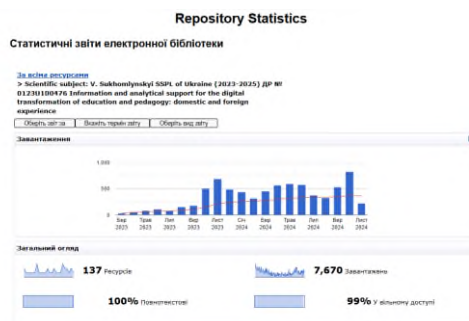

Рис. 1. Динаміка затребуваності наукового доробку за темою «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025) (дані ЕБ НАПН України на 07.11.2024 р.)

– *підготовлено* науковий звіт за результатами другого етапу дослідження, результати якого у 2024 році засвідчують, що **опубліковано 52 наукові праці** (електронні ресурси – **9**; збірники матеріалів наукових заходів – **2**; довідники – **2**; статті – **14** (у тому числі **8** – в українських наукових фахових виданнях кат. «Б», ЗМІ – **6**), тези у збірниках матеріалів конференцій – **25**, додатково – **4** у виданнях, що проіндексовано у Scopus.

Отже, науково-прикладні результати, досягнуті в процесі виконання аналітико-синтетичного етапу прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025 рр.; РК № 0123U100476; відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), уможливають інформаційно-

¹ <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=38370>

² <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=38910>

³ https://scholar.google.ru/citations?hl=ru&view_op=list_works&authuser=1&gmla=AJ1KiT3d0K5F8wpIPBUI56rZdGoexgZc6MF0XzwxzQfX7C1cpIHwtSiNCAkF4qVXv1r8Xrj5SU-NzvmIzCwoeIHfBdmqgwkXrfS5n6OPwXW95M9WJrfA8RKD_1s46Z4Wq_&user=0P8ojf0AAAAJ

⁴ https://www.youtube.com/channel/UCt1XI8VoW3_LDeOTOOTq5Cg

⁵ <https://orcid.org/0009-0008-7742-7906>

⁶ <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/>

аналітичні підсумки щодо розвитку цифрової трансформації освіти, педагогіки і психології та відображення його у науковому доробку вітчизняних і зарубіжних дослідників. її трансформації освіти, педагогіки і психології.